

Strategiplan for miljøtilskudd i landbruket 2024-2027

Strategiplan for miljøtilskudd i landbruket 2024-2027	1
1. Landbruket i Bodø	3
2. Bakgrunn.....	3
2.1 Mål	4
2.2 Lokal forankring	4
2.3 Generelle prioriteringer og presiseringer	4
2.4 utfordringer i Bodø kommune.....	5
3 Søknad og søknadsfrist	6
4 Kommunal saksbehandling	7
5. Prioritering av SMIL-tiltak	8
5.1 Planlegging- og tilretteleggingsprosjekter	9
5.2. Kulturlandskapstiltak	9
5.2.1. Bevare og fremme biologisk mangfold og kulturmark.....	10
5.2.2. Bevaring av kulturminner og kulturmiljøer	10
5.2.3. Fremme tilgjengelighet og opplevelseskvalitet	11
5.2.4. Ivareta verneverdige bygninger	11
5.3 Forurensingstiltak	12
5.3.1. Hydrotekniske anlegg.....	12
5.3.2. Særskilte bygningsmessige tiltak	13
6 Tilskudd til Nærings- og miljøtiltak i Skogbruket (NMSK).....	13
6.1 NMSK-midlene	14
6.1.1 Tilskudd til nyplanting etter hogst av gran.	14
6.1.2 Tilskudd til nyplanting etter hogst av lauv	14
6.1.3 Skogkultur	14
6.1.4 Førstegangstynning.....	15
6.1.5 Andre næringstiltak i skogbruket.....	15
6.1.6 Miljøtiltak i skog.....	15
6.1.7 Tilskudd til drift med taubane, lang transport og vekslende driftssystem	15
6.1.8 Driftsulempestilskudd i vanskelig terreng.....	16
6.1.9 Tilskudd til alternative transportløsninger.....	16
6.2 Skogsveier	16
6.3 Skogbruksplanlegging med miljøregistrering.....	18

1. Landbruket i Bodø

Landbruksnæringen utgjør en viktig del av kommunens næringsliv. Verdiskapingen i landbruket er i stor grad basert på utnyttelsen av lokale ressurser. Bodø kommune har et relativt stabilt landbruk, selv om antall årsverk viser en svakt nedadgående tendens. Bransjeoverskridende samarbeid ser vi gir en viss vekst i ringvirkninger omkring landbruket. Ved generasjonsskifter ser landbruket til ny teknologi og nye områder for tilleggsnæringer.

Landbruket består av aktive utøvere som representerer ei mangfoldig næring, som er med på å opprettholde livskraftige bygder og bygdesamfunn. Landbruket har vært og er et av grunnlagene for bosetting i ytterdistriktene i kommunen og viktig for sysselsetting og ikke minst for trivsel og miljø. Et sterkt landbruk er viktig for å oppfylle viktige samfunns mål som trygg matproduksjon og matforsyning. Landbruket spiller også en viktig rolle for å få til en bærekraftig ressursforvaltning i kommunen. Skog- og utmarksområdene har ikke bare stor betydning for dyr på beite, skogproduksjon, jakt og fiske, men gir også mangfoldige rekreasjonsmuligheter for kommunens befolkning. Gårdsbruk i drift gir levende kulturlandskap. Bodø er en av de største landbrukskommunene i fylket og arealene fordeler seg på ca. 1300 eiendommer.

I 2022 var det 97 landbruksforetak som søkte produksjonstilskudd. Disse foretakene forvaltet 26 118 DA dyrka jord. Det ble utbetalt kr 40 342 317 millioner i produksjonstilskudd samt kr. 3 544 894 i avløsertilskudd fra staten.

Landbruksforetakene er fordelt i hele kommunen. Det blir årlig produsert 4 003 408 liter kumelk og 449 872 liter geitemelk i Bodø.

Bodø består av 400.000 dekar skog hvorav 250.000 dekar er økonomisk drivbart. Av dette er det 40.000 dekar med granskog som har potensiale i å kunne tidoble skogaktiviteten innen hogst, planting og skjøtsel samt nødvendig bygging av adkomstveier innen 10-20 år. Skogen er samtidig en viktig bidragsyter som klimaregulator ved bl.a. binding av CO₂, og binder årlig ca. 25 % av CO₂-utslipp innen kommunen.

Primærlandbruket representerer ca. 117 årsverk. Landbrukets sysselsettingseffekt bidrar til arbeidsplasser innen sekundær og tertiærnæringene. Bøndenes samlede næringsinntekter er ca. 30 millioner kr. I tillegg kommer ringvirkninger fra landbruket i andre næringer som turist og -kulturnæringer. Landbruksarealene er utsatt for stort press fra fritidsbebyggelse og friluftsliv, og bynære arealer fra byutvikling. Det er en stor utfordring å bevare arealene mest mulig sammenhengende for å oppnå en forsvarlig og mest effektiv landbruksproduksjon. Dette sikres best i forarbeidene til arealdel i kommuneplanen og i den løpende arealforvaltningen

2. Bakgrunn

Kommunen har ansvaret for forvaltningen av Nærings- og miljøvirkemidlene i landbruket, denne planen gjelder både for SMIL og NMSK-ordningen. Tilskudd til spesielle miljøtiltak i

jordbruket (SMIL) og tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) er et statlig tilskudd som utbetales og kontrolleres av Statsforvalteren. Kommunen får en årlig ramme til disposisjon fra Statsforvalteren basert på kommunens vedtatte SMIL og NMSK strategi, samt årlig rapportering.

Strategiplanen for SMIL og NMSK har vært på høring hos faglagene i landbruket.

Basert på søkerens kostnadsoverslag tildeler kommunen ei maksimal tilskuddsramme og en maksimal tilskuddsprosent. Det endelige tilskuddet bestemmes ut fra slutt regnskapet. Søker som ikke gjennomfører prosjektet får tilskuddet inndradd. Inndradd beløp kan kommunen disponere til andre prosjekt i løpet av året. Dersom kommunen ikke bruker opp tilskuddsrammen innen en frist gitt av Statsforvalteren, vil pengene bli inndradd og fordelt til andre kommuner. Dette gjelder for SMIL tilskudd.

Bodø kommune har utarbeidet Strategiplan for spesielle miljøtiltak i jordbruket og skogbruket med utgangspunkt i Regionalt næringsprogram for landbruket i Nordland 2023-2026, samt Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket.

2.1 Mål

Målet er å fremme driftsmåter i landbruket som tar vare på viktige miljø og kulturverdier, samt forebygge og redusere forurensing i landbruket. Formålet med SMIL er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensingen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift.

2.2 Lokal forankring

Strategiplanen er utarbeidet med bakgrunn i overordna planer og målformuleringer vedtatt av bystyret.

2.3 Generelle prioriteringer og presiseringer

Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i landbruket, § 1,2 og 3 angir formål og avgrensinger for bruken av virkemidlene. Det er innenfor disse rammene kommunen kan foreta prioriteringer.

Formålet med spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL) er å fremme natur og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensingen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Et viktig mål med ordningen er å få til mer målretta innsats med utgangspunkt i lokale behov, utfordringer og målsettinger.

For å bidra til å ivareta jordbruket sitt kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturmiljøer og -minner, jord og jordhelse, tilgjengelighet i jordbrukslandskapet, samt å redusere bruk av plantevernmidler og utslipp til luft og avrenning til vann fra jordbruket.

Formålet med tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) er at det ut fra regionale og lokale prioriteringer blir stimulert til økt verdiskaping i skogbruket, samtidig

som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner blir ivaretatt og videreutviklet.

Kommunene kan gjennom sin forvaltning av NMSK midlene være en aktiv bidragsyter i arbeidet mot klimaendringer. Derfor er det viktig at kommunene har fokus på foryngelsesplikten som et ledd i å bygge opp langsiktige skogressurser som binder CO₂.

NMSK ordningen er 2 deler:

- Forvaltning av tilskudd til skogkultur, tynning, miljøtiltak og andre tiltak i skogbruket.
- Tilskuddsforvaltning av skogsveier og drift i vanskelig terreng.

Aktuelle søkere til SMIL og NMSK:

- Den som eier eller leier en landbrukseiendom der det foregår tilskudds berettiget jordbruksproduksjon, kan søke tilskudd.
- Foretaket må drive vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer, og må være registrert i Enhetsregisteret
- Unntaksvis kan det også gis tilskudd til bruk som ikke er i drift eller andre, når det gjelder fellesløsninger eller når tiltaket har stor kulturlandskapsverdi.

Søkere må oppfylle kravene i [Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket](#) I tillegg må søker oppfylle vilkår i [Forskrift om gjødselplanlegging](#), det må foreligge gjødslingsplan, journal over plantevernmidler (for dem det gjelder), kart og beskrivelse av miljøtiltaket, kart over tiltaket.

2.4 utfordringer i Bodø kommune

Stadig større arealer påvirkes av faktorer som utbygging og endrede rammevilkår i landbruket, og flere områder står i fare for å gro igjen. Det er derfor en utfordring å ivareta og utvikle kulturlandskapets verdier knyttet til biologisk mangfold, opplevelse og kulturarv. Det er også en utfordring å se disse verdiene i sammenheng og som en del av et helhetlig og mangfoldig landskap.

Kulturlandskapsverdiene i kommunen er viktig, ivaretagelse av disse kan gjøres ved å

- redusere klimautslipp og forurensing
 - ivareta natur- og kulturminner i jordbrukets kulturlandskap, herunder ivareta biologisk mangfold
 - hindre gjengroing
 - ivareta kulturlandskapet som ressurs for næringsutvikling, helse og trivsel.
-

Viktige grunnlagsdokument:

- Regionalt miljøprogram for jordbruket i Nordland 2023-2026
- Regional plan for Landbruk i Nordland 2018-2030
- Regionalt skog- og klimaprogram for Nordland 2019-2022
- Næringsplan for Bodø kommune
- Kommuneplan for Bodø kommune, arealdel, 2022 -2034 med tilhørende planer
- Klima og energiplan for Bodø kommune 2019-2031
- Naturmangfoldloven
- Naturbasen
- AR5
- Kulturminnebase, Askeladden

3 Søknad og søknadsfrist

Søknadsfrist er 15. april (SMIL)

- Det søkes via Altinn
- Søknaden sendes kommunen

Søknadsfrist (NMSK)

- Kontakt kommunens skogbruksansvarlig

Søknaden skal inneholde

1. Beskrivelse av tiltaket
 - Formål med tiltaket –hva har du tenkt å gjøre
 - Planer: tiltakets omfang, fremdriftsplan, arbeidsbeskrivelse, tegninger m.m
 - Spesifisert kostnadsoverslag og finansieringsplan. MVA skal framgå av oppsettet
 - Oversikts- og detaljkart som viser landbrukseiendommens beliggenhet
 - Fotografier som viser arealer, bygninger og/eller elementene det søkes tilskudd for.
2. Områdets status i kommuneplanen

3. Eventuell fredningsstatus i medhold av kulturminnelov, naturvernlov eller regulering til spesialområde etter plan- og bygningsloven
4. Skriftlige avtaler fra grunneier (gjelder søkere som ikke eier landbrukseiendommen)
5. Avtale om gjennomføring av fellestiltak
6. Eventuelle andre relevante vedlegg

4 Kommunal saksbehandling

Søknader sendes kommunen som behandler søknaden og skriver vedtaksbrev.

Etter at kommunen har mottatt SMIL-søknadene sendes disse samlet til Nordland Fylkeskommune, kulturminneforvaltningen, Statsforvalteren i Nordland, Miljøvernavdelingen, aktuelt reinbeitedistrikt og Sametinget for uttalelse.

Søknadsbehandlingen skjer etter høringsrunden. Ved prioritering av søknader vil søknader med tiltak innen den gruppen som er høyest prioritert bli foretrukket. Da det er disse tiltakene som er viktigst å få gjennomført.

NMSK: Søknader om tilskudd som forvaltes av kommunen behandles fortløpende så lenge det er tilgjengelige midler. Normalt tildeles ny ramme i februar, og siste frist for innsending av søknader er medio november.

Planting av utenlandske treslag skal forhåndsgodkjentes av Statsforvalteren i Nordland.

Søknads- og behandlingsprosedyrene kan oppsummeres i følgende modell:

SMIL

1	Søknadsfrist (annonseres på kommunens hjemmeside)	15. april
2	Søknadene sendes samlet til høringsinstansene	Innen utgangen av april
3	Søkere med tiltak som har arbeidsfrist inneværende år blir kontaktet med tanke på avklaring om det bør søkes forlenget arbeidsfrist eller om midlene bør inndras.	Forløpende via Agros/Altinn
4	Fordeling av midler	Ca. 1. juni
5	Rapportering/oversending av strategiplan til Statsforvalteren	31. oktober

NMSK

1	Søknadsfrist	30. november
2.	Rapporteringsfrist til Statsforvalteren	31. oktober

Administrasjon, utbetaling og klage

- Landbruks- og skogbruksansvarlig er faglig ansvarlig for gjennomgangen av søknadene og for godkjenning av arbeidet før tilskuddet betales ut.
- Det kan gis SMIL tilskudd på inntil 70 % av kostnadsoverslag. Biologisk mangfold og planleggingstiltak kan få opptil 100 % tilskudd (se [Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket](#))
- Etter endt tiltak skal det sendes en sluttrapport til kommunen som skal beskrive hvordan tilskuddet er benyttet, samt en oversikt over utgifter og timebruk. Utgiftene skal dokumenteres. Utbetaling skjer etter at tiltaket er gjennomført og sluttrapporten godkjent. Det kan søkes om delutbetaling på opptil 75 % av innvilget tilskudd (SMIL)
- NMSK-midlene utbetales som regel samlet i oktober/november
- Tilskudd til skogsveier og drift i vanskelig terreng utbetales fortløpende
- Skogeier kan be om forhåndstilsagn for godkjenning av tiltak og reservasjon av tilskuddsmidler.
- Kommunen kan omfordele udisponerte midler til andre tiltak innen nevnte tilskuddsordninger
- For søkere som ikke er registrert for merverdiavgift kan moms inngå i tilskuddsgrunnlaget, for øvrig er tilskuddsgrunnlaget dokumenterte kostnader uten moms. Tilskudd til kommuneeiendommer skal behandles av Statsforvalteren pga. inhabilitet
- Vedtak fattet av kommunen kan påklages til Statsforvalteren. Statsforvalteren kan i særlige tilfeller dispensere fra reglene i forskriftene

5. Prioritering av SMIL-tiltak

SMIL-midlene kan benyttes til gjennomføring av tiltak som ivaretar- natur og kulturminneverdiene i kulturlandskapet. Det kan også innvilges tilskudd til gjennomføring av

tiltak som bidrar til å hindre eller redusere forurensing eller risikoen for forurensing fra jordbruket.

Høy prioritet

- Tiltak som opprettholder og øker bruken av gammel kulturmark (jordvern)
- Tiltak som fremmer biologisk mangfold og kulturminner
- Miljøtiltak – redusere klimautslipp og forurensing
- Kulturlandskap/bygningsvern i relasjon til landbruk

Middels prioritet

- Ferdselsveier i jordbrukslandskapet
- Tilretteleggingstiltak – områdetiltak
- Gamle driftsformer
- Innkjøpt av utstyr – fellestiltak

Tiltak der det er samfinansiering mellom ulike ordninger vil blir prioritert høyt.

5.1 Planlegging- og tilretteleggingsprosjekter

Formålet med planlegging- og tilretteleggingsprosjekter er å få til en mer helhetlig og samordnet miljøinnsats, og bidra til prosesser som sikrer bredest mulige involvering og forankring i arbeidet med spesielle miljøtiltak. Formålet med slike prosjekter er å legge forholdene til rette for større helhetlige miljøprosjekter over større områder, for eksempel knyttet til et vassdrag eller ei grend. Slike prosjekter skal lede fram til gode og konkrete kulturlandskap- og forurensingstiltak.

Fellestiltak gjennomføres av flere grunneiere/søkere i felleskap, med gjensidige forpliktelser. Det skal foreligge skiftelig avtale med grunneiere som blir berørt av tiltaket.

Områdetiltak handler om planlegging og lokalt mobiliseringsarbeid

- Det skal være knyttet til landskap og miljø i lokalsamfunnet
- Det skal være et geografisk avgrenset område (grend, nedslagsfelt og vassdrag)
- Det skal være i områder der det drives landbruksdrift
- Det skal bidra til å få til helhetlig miljøsatsing og landskapsutvikling i prosjektområdet
- Prosjektet skal resultere i en plan for gjennomføring av konkrete tiltak i området.

5.2. Kulturlandskapstiltak

Det kan gis tilskudd til kulturlandskapstiltak som gjennom istandsetting, skjøtsel og vedlikehold ivaretar natur- og kulturminneverdier i jordbrukets kulturlandskap.

- Ivareta og utvikle jordbrukets kulturlandskap

- Ivareta variasjonen i jordbrukets verdifulle kulturlandskap
- Ivareta og skjøtte biologisk verdifulle arealer i jordbruket
- Bedre status for truede arter i jordbruket
- Øket bruk og vern av jordbrukets genetiske ressurser
- Bedre tilstanden til kulturminner og kulturmiljøer i jordbruket
- Bedre allmenhetens tilgang til jordbrukslandskapet

5.2.1. Bevare og fremme biologisk mangfold og kulturmark.

Det kan søkes på tiltak for å ta vare på gammel kulturmark og biologisk mangfold. Arealene skal holdes i hevd og driftsformer videreføres. Gammel kulturmark defineres som areal med vegetasjon som er utformet ved slått og beiting eller andre driftsformer gjennom en lang periode. Objekter som kommer inn under gammel kulturmark kan være urterik slåtteeing, gamle beitemarker, strandeng m.m.

Objekter som kommer inn under tema biologisk mangfold er for eksempel vegetasjonssoner, damanlegg, bekk og bekkefar, våtmarksområder m.m

Aktiv beitebruk er det viktigste redskapet vi har for å unngå gjengroing og fremme biologisk mangfold. Tiltak som fremmer beiting på gammel kulturmark, vil bli høyt prioritert. Det kan søkes om støtte til rydding, skjøtsel, vedlikehold og restaurering som vil utgjøre en merkostnad eller merarbeid i forhold til det en kan regne med ved vanlig landbruksdrift.

Spesielt høyt prioriteres områder som er lokalt og nasjonalt viktige kulturlandskapsområder. Det vil også legges vekt på om området tiltaket ligger i er viktige. for friluftslivet. Tiltak i områder som er godt synlige fra vei, har mye ferdsel eller som er i nærområdet til bosetting vil bli prioritert. Hvis det er nok, midler tilgjengelig kan også andre områder få innvilget søknad om SMIL-midler.

Tiltakene kan bidra til å:

- Fremme biologisk mangfold gjennom å ivareta planter og dyr i kulturlandskapet og kulturbetinget plante- og dyreliv, som tilskudd til pollinatorvennlige tiltak
- Bevare livskraftige bestander og opprettholde leveområder og spredningsveier for planter og dyr i eller i tilknytning til kulturlandskapet som for eksempel fjerning av fremmede skadelige arter i jordbrukets kulturlandskap kan vær et eksempel på tiltak som kan ivareta eller gi økt biologisk mangfold
- Ivareta gammel kulturmark og fremme ivaretagelse av det biologiske mangfoldet og landskapsbildet knyttet til den gamle kulturmarka.

5.2.2. Bevaring av kulturminner og kulturmiljøer

Det kan søkes på tiltak som skal bidra til skjøtsel av vegetasjon på og omkring kulturminner og kulturmiljøer.

Tiltak kan være vedlikehold, istandsetting, bevaring og planlagt bruk av kulturminner og kulturmiljøer som er en del av landbrukets kulturlandskap.

Eksempler på kulturminner

- Våningshus og driftsbygninger i tilknytning til landbrukseiendommer
- Gravhauger
- Steingjerder
- Gamle stier, veier og bruer
- Jakt/fiske og fangst innretninger, jernvinner og kull/tjæremiler
- Boplasser, hustufter, ruiner

5.2.3. Fremme tilgjengelighet og opplevelseskvalitet

Tiltak som skal bedre muligheten for ferdsel til fots og opplevelse av jordbrukets kulturlandskap gjennom friluftsliv og rekreasjon. Det er et mål å forenkle adkomst til skog, utmark og strandsoner gjennom tilrettelegging.

Det gis ikke tilskudd for tiltak for å legge forholdene til rette for ferdsel med motorkjøretøy. Det er imidlertid viktig å legge forholdene til rette for parkering ved inngang til sti- og turveinett som fører inn til kulturminner/kulturlandskap.

Tilrettelegging og skjøtsel av kulturminner skal avklares med Nordland Fylkeskommune og Sametinget.

Eksempel på tiltak som vil bli prioritert

- Stier med betydning for allmennheten og områder knyttet til næringsliv
- Etablering, utbedring, rydding og vedlikehold av stier og turveier i jordbruksområder
- Gamle, verneverdige eller fredet stier som har stor kulturhistorisk verdi
- Merking av ferdselsårer og enkel informasjon

Det kreves skjøtelsesplan for å sikre vedlikeholdet fremover.

5.2.4. Ivareta verneverdige bygninger

Tiltak skal bidra til utvendig restaurering og vedlikehold av verneverdige bygninger på landbrukseiendommer. Målet er å bevare helhetlige gårdsmiljø, byggeskikk, materialbruk og håndverksteknikker for ettertiden. Tiltak skal avklares med Nordland Fylkeskommune og Sametinget.

Verneverdig bygning er arkitektonisk eller kulturhistorisk verdifull bygning som ikke er ferdet, men som likevel bør bevares etter antikvariske metoder og prinsipper. Forskriften omfatter ikke freda bygninger.

Eksempler på tiltak og objekter

- Bygninger som inngår som viktige element i kulturmiljøer og kulturlandskapet
- Bygninger som er representative for lokal byggeskikk
- Bygninger som har tilknytning til tidligere driftsformer i landbruket
- Utvendig bygningsmessig restaurering

Vilkår for å få tilskudd ved verneverdige bygninger

- Ved støtte til bygning med næringsformål. Stilles det vilkår om at bygningen brukes til næringsvirksomhet i minimum 10 år
- Mest mulig av bygningens opprinnelige elementer skal bevares, dvs. minst mulig endringer
- Reparasjon framfor hel utskifting
- Bruke tradisjonelle materialer, håndverksteknikker og farger for bygningen historisk
- Det forutsettes at huset beholder sitt særpreg, evt. tilbakeføres til opprinnelig utsende

5.3 Forurensingstiltak

Det kan innvilges tilskudd til gjennomføring av tiltak som bidrar til å redusere forurensing, eller risiko for forurensing fra jordbruket. Dette kan omfatte tiltak som reduserer erosjon og tap av jord, næringsstoffer og plantevernmidler. Det kan også omfatte tiltak for å redusere forurensende utslipp til luft

Området omfatter tiltak for å redusere:

- Risikoen for erosjon på jordbruksarealer og i vannløp
- Avrenning av næringsstoffer fra jordbruksarealer
- Forurensede utslipp fra jordbruket til jord, luft og vann

Tiltak hvor man tenker helhetlig for vassdrag med utfordringer prioriteres.

Ordningen omfatter

- A. Hydrotekniske anlegg
- B. Særskilte bygningsmessige tiltak

5.3.1. Hydrotekniske anlegg

Dette omfatter eksisterende anlegg for oppsamling og transport av vann, og som ikke fungerer tilfredsstillende mht. forurensingshensyn, erosjon og arealavrenning. Dette kan resultere i at vannet graver og fjerner jord og næringsstoffer fra dyrka mark eller i selve vannløpet.

Eksempler på tiltak som kan prioriteres.

- Avskjæringsgrøfter
- Terrengeforming for bedre kontroll med overflatevann
- Fangdammer
- Forebygging mot erosjon

Det skal legges vekt på tiltakets forventede effekt mht. erosjonsreduksjon og biologisk mangfold. I åpne vassdrag kan tiltakene bidra til å opprettholde vannspeil også ved lav vannføring. Unngå avrenning av næringsstoffer til vann og vassdrag. Det må stilles strenge krav til planlegging, materialkvalitet og utførelse av tiltaket mht. å ta unna og tåle flomvannføring. Dette betyr bl.a. bruk av gjeldende standarder og typetegninger.

5.3.2. Særskilte bygningsmessige tiltak

Dette omfatter tiltak i og i tilknytning til driftsbygning eller driftsopplegg.

Følgende tiltak kan prioriteres.

Anlegg for oppsamling av avrenning fra rundballelagring, ute silo, foringsplasser og uteområder.

6 Tilskudd til Nærings- og miljøtiltak i Skogbruket (NMSK)

Formål

Forvaltningen av tilskudd til skogsveier, taubanedrift, hest o.a., skogkultur, miljøtiltak i skog og andre tiltak i skogbruket er hjemlet i *Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket* §§ 3 - 8. Vedtaksmyndighet og ansvar for saksbehandlingen er lagt til kommunen, og det skal utarbeides lokale tiltaksstrategier for tilskudd til skogsveier, skogkultur, taubanedrift og drift i bratt og vanskelig terreng. Tiltaksstrategiene skal være styrende for prioritering av tilskudd og forvaltning/praktisering av tilskuddsordningen.

Vilkår for utbetaling av tilskudd

- Tilskudd kan gis til skogeiere som har mer enn 10 dekar produktivt skogareal
- Feltet skal være på minst 2 dekar sammenhengende areal
- Utbetaling kan skjer fra skogeiers skogfond, samt kommunalt- og statlig tilskudd hver for seg eller i kombinasjon
- Arbeidet skal kontrolleres før/etter utføring før tilskudd blir utbetalt

Prioritering

Tildelte midler vil bli brukt etter følgende prioritering:

- Planting etter hogst/nyplanting med tilskudd inntil 80% på lauvskog og 50% på granskog
- Ungskogpleie inntil 80% tilskudd

- Skogsbilveier inntil 70% tilskudd
- Drift i bratt og vanskelig terreng

6.1 NMSK-midlene

6.1.1 Tilskudd til nyplanting etter hogst av gran.

NMSK-midlene skal sikre etablering av ny skog raskest mulig og senest 3 år etter hogst, slik at markas produksjonspotensial opprettholdes, både volum- og kvalitetsmessig. Dette ansvaret følger av skogbrukslovens § 6 og forskrift om bærekraftig skogbruk, §§ 6 - 8.

Tiltaket bidrar også til karbonbinding.

Planting av utenlandske treslag krever godkjenning av Statsforvalteren i Nordland, jfr. forskrift om utsetting av utenlandske treslag. Det er en forutsetning for tilskudd at det foreligger en godkjenning fra Statsforvalteren.

- Til planting og suppleringsplanting etter hogst kan det innvilges tilskudd med inntil 50 % av godkjente kostnader.

6.1.2 Tilskudd til nyplanting etter hogst av lauv

Treslagsskifte har foregått i over 100 år og målinger viser at produksjonen øker 5-10 ganger pr. dekar ved treslagsskifte fra lauvskog til barskog. Dette forholdet gjelder også karbonbinding i skog over og under bakken. Fra et nærings- og klimaperspektiv er det viktig med treslagsskifte.

For treslagsskifte med utenlandske treslag må tiltaket godkjennes av Statsforvalteren. En slik godkjenning er også en forutsetning for tilskudd.

Tiltaket skal ikke komme i for stor konflikt med areal i beitebruksplanen og må vurderes nøye før tiltaket kan iverksettes.

- Til planting og suppleringsplanting kan det innvilges tilskudd med inntil 80 % av godkjente kostnader.

6.1.3 Skogkultur

Gjelder tilskudd til ulike skogkulturtiltak (eks. ungskogpleie, grøfting, markberedning osv.) Ungskogpleie er viktig for å oppnå økt produksjon, større virkeskvalitet og høyere karbonbinding.

- Tilskudd til ungskogpleie kan innvilges med inntil 80 % av godkjente kostnader
 - Rydding/avstandsregulering: maks tilskudd 800 kr/dekar
 - Hogst av lauvtreskjerm: maks tilskudd 650 kr/dekar
- Tilskudd til ettergjødsling på grøfta myr og gjødsling av gran på svakere boniteter kan innvilges maks tilskudd 500 kr/dekar
- Tilskudd til suppleringsgrøfting og grøfterensk på tidligere grøfta myr kan innvilges maks tilskudd 25 kr pr. meter.

6.1.4 Førstegangstynning

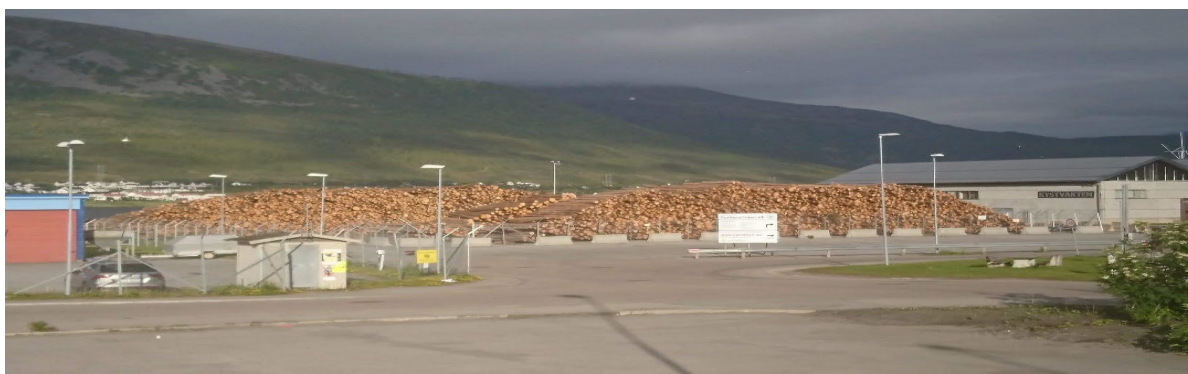
Driftsopplegg og drift tekniske forhold vurderes i forbindelse med fastsetting av tilskuddssats.

- Kvalitetsfremmende tynning i granplantefelt.
Tilskudd kan innvilges med inntil kr 50,-/m³, maks tilskudd 300 kr/dekar.

6.1.5 Andre næringstiltak i skogbruket

Det kan gis tilskudd til tiltak, fellestiltak og prosjekter som bidrar til å videreutvikle skogbruket i kommunen. Aktuelle tiltak inkluderer prosjekter som har som mål å øke den lokale ressursutnyttelsen og verdiskapinga fra skogen, samt tiltak som legger til rette for økt hogst skogskjøtsel og lokal verdiskaping.

- Til kursstøtte, herunder praktiske skogkurs, kan det innvilges inntil 50% tilskudd av godkjent kostnad. Krever forhåndsgodkjenning av kommunen.

6.1.6 Miljøtiltak i skog

Gjelder tilskudd til tiltak som ivaretar og videreutvikler miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skog. Ordningen dekker merkostnader eller tap ved å gjennomføre skjøtselstiltak for å ivareta og utvikle miljøverdier ved å avstå fra hogst, veibygging eller å legge om skogsdrifta.

Merkostnader dekkes etter søknad. Miljøverdiene skal være dokumentert etter PEFC-standard eller lignende. Kommunen kan gjennom avtale med tiltakshaver fastsette plikter og restriksjoner som forutsetning for tilskuddet. Slike avtaler vil normalt ha 10 års varighet.

6.1.7 Tilskudd til drift med taubane, lang transport og vekslende driftssystem

Det kan gis tilskudd til drift i vanskelig terreng der terrenget er for vanskelig eller for bratt for skogsdrift med skogsmaskiner. Lilengden må være over 75 m, og hellingen over 40%. Det kan gis dispensasjon fra dette hvis spesielle forhold tilsier det.

- For drift med taubane kan det gis tilskudd med inntil kr 120,- per m³.

Det kan gis tilskudd til lang tømmertransport der avstanden fra tømmerdriften til bilvei er lang, og der ressursgrunlaget i veiens nedslagsfelt er for svakt til å bygge bilvei. Transport

på traktorvei bygget med statstilskudd regnes ikke som terrengtransport i denne sammenheng.

- For terrengtransport over 1,5 km kan det gis inntil kr 40,- pr m³.

Det kan gis tilskudd for drifter der det som følge av vanskelige terrengforhold må benyttes vekslende driftssystemer. Mellomlagring i skogen for senere framkjøring når tele-/snøforhold tillater det, er et eksempel på vekslende driftssystem. Det kan ikke gis tilskudd dersom skogsdriften ødelegger ressursgrunnlaget for utbygging av et rasjonelt veinett

- For vekslende driftssystemer kan det innvilges inntil kr 35,- per m³.

6.1.8 Driftsulempestilskudd i vanskelig terreng

For å unngå at større eller mindre partier med hogstmoden skog blir såtende igjen i bratt terreng fordi hogstmaskinen ikke når fram innføres en ny ordning.

- Ved manuell felling/frikapping og innvinsjing mot hogstmaskin kan det innvilges inntil 50 % tilskudd og maks kr. 30,- pr m³

6.1.9 Tilskudd til alternative transportløsninger

En ordning for at det skal være mulig å ta ut hogstmoden skog der driftskostnadene blir særlig høye, f.eks. områder der sjøtransport eller fløting er eneste alternativ. Tilskudd regnes av merkostnader i forhold til ordinær skogsdrift.

- Det kan innvilges inntil 75% tilskudd og maks kr 100,- per m³.

6.2 Skogsveier

Gjelder tilskudd til tiltak for nybygging av skogsveier, eller ombygging av eksisterende skogsveier. Utarbeiding av gode og fremtidsretta veiløsninger uavhengig av eiendomsgrenser er sentralt og avgjørende for optimal utnytting av skogarealene.

Utbetaling av tilskudd skjer når det foreligger et veiregnskap med dokumentasjon av byggekostnader som er godkjent av kommunen.

Vilkår for tilskudd

- Veien skal bygges i samsvar med gjeldende «*Normaler for landbruksveier med byggebeskrivelse*», fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 2016.

- Før anleggsarbeidet settes i gang skal det foreligge en byggeplan med et kostnadsoverslag godkjent av kommunen**
- En forutsetning for tilskudd er at dekningsområdet (skogdelen av dekningsområdet for veianlegg med andre interesser) blir benyttet til skogbruksformål og at en sørger for vedlikehold av veien.
- Veilinja skal være stukket i marka og bygges etter den godkjente veilinjen, og det skal tas hensyn til naturmiljø, friluftsliv og kulturminner ved bygging av veien.
- Egna areal for virkeslevering må være sikra/avklart.
- For større fellesanlegg skal det etableres et veilag/veiforening med et ansvarlig styre.
- Underskrevet vedlikeholdsavtale må være ordnet før utbetaling av tilskudd.
- Byggeplaner som påvirker andre styresmakter, må være avklart på forhånd og dokumentert – eks: avkjøring offentlig vei – Statens vegvesen. Kryssing større vassdrag – NVE/SF/NFK m.m.
- Det skal stilles krav om hogstvilkår/et bestemt hogstkvantum som må hogges innen 8 år. Det kan også settes vilkår om planting av et bestemt areal***.
- Tiltakshaver plikter å følge de vilkår som følger av vedtaket om byggetillatelse, bla. hogstmengde, veivedlikehold og planting. Dersom dette ikke etterfølges, kan tilskuddet kreves tilbakebetalt.

**Krav til innhold i byggeplan er spesifisert på baksiden av søknadsskjema «Søknad om tilskudd til veibygging» (LDIR-903) og omhandler følgende punkt/tema:

- Senterlinje
- Oversiktskart
- Lengdeprofil
- Tverrprofiler i masseberegning
- Arbeidsbeskrivelse
- Kostnadsoverslag og hogstkvantum

Tilskuddssatser

- Traktorveier inntil 60 %
- Skogsbilveier inntil 70 %
- Avkjørsler/tømmeropplastningsplasser ved offentlig vei/velteplasser inntil 70 %

Prioritering av tilskudd

- Større fellesanlegg med mye hogstmoden skog og store produktive skogareal.
- Bilveier, men også tunge traktorveier som skal fungere som atkomst- og basveier
- Ombygging
- Avkjørsler/tømmeropplastningsplasser ved offentlig vei/velteplasser
- Veier som gir en helhetsløsning for skogområdet, uavhengig av eiendoms grensene.

Søknad og søknadsbehandling

Ved søknad om tilskudd til skogsveibygging skal ordinært søknadsskjema – «Søknad om tilskudd til veibygging» (LDIR-903) med kartvedlegg benyttes. Krav til byggeplan og

kartvedlegget går fram av baksida på søknadsskjemaet. Lenke søknadsskjema: [Tilskudd til veibygging i skog - Landbruksdirektoratet](#)

For sluttutbetaling, eller delutbetaling, skal «Regnskapssammendrag for skogsveianlegg» (LDIR-904) benyttes. Lenke skjema: [Be om utbetaling for skogsveianlegg - Landbruksdirektoratet](#). Før sluttkontroll skal feltkontroll av veianlegget være gjennomført. Skjema «Bygging av skogsveier – Resultatkontroll» (LDIR-913) skal benyttes og fylles ut i samband med kontrollen. Lenke til søknadsskjema: [Registrere resultatkontroll av bygging av skogsbilvei](#)

Kommunen utbetaler veitilskuddet i ØKS. Alt må registreres i ØKS – byggesøknad, søknad om tilskudd, regnskapssammendrag og resultatkontroll.

Det skal føres regnskap for veianlegget. Utgiftspostene i regnskapet må kontrolleres og dokumenteres med vedlegg/underbilag. Eget arbeid/arbeidsinnsats skal dokumenteres med timelister.

Byggeperioden for en vei som mottar statstilskudd er inntil 2 år. Kommunen kan i spesielle tilfeller forlenge byggeperioden med inntil 3 år.

Tilskudd som ikke er benyttet innen utgangen av fastsatt byggeperiode vil bli inntrukket.

Oppfølging av brudd på vilkår og evt. Tilbakebetaling, dispensasjon, klage m.m. framgår av «Forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket».

6.3 Skogbruksplanlegging med miljøregistrering

Tilskuddsordningen forvaltes av Statsforvalteren i Nordland og er hjemlet i *Forskrift om tilskudd til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer*.

Formålet med tilskuddsordningen er å stimulere til økt kunnskapsgrunnlag blant skogeiere omkring de lokale skog- og utmarksressursene, slik at biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivaretatt og videreutviklet.

Tilskuddsordningen omfatter innsamling av skog- og miljødata for utarbeiding av skogbruksplaner og ressuroversikter på eiendomsnivå. Det kan også innvilges tilskudd til forprosjekter som skal avklare grunnlaget for og omfanget av skogbruksplanlegging.

Skogbruksplanlegging med miljøregistrering i Bodø kommune er prioritert til å bli utført i tidsrommet 2025-2030.

